

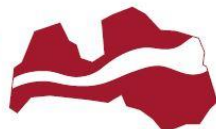

Valsts administrācijas
skola

Specializētās mācības «Trauksmes cēlēju ziņojumu saņemšana un izskatīšana»

*Mācības līdzfinansētas no Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.3.4.2.0/15/I/002
«Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide korupcijas novēršanas un
ēnu ekonomikas mazināšanas jomā»*

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Kaspars Rācenājs

jurists, darba tiesību konsultants

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība

kaspars@lbas.lv

29800530

Bruņinieku 29/31, Rīga, Latvija

www.arodbiedribas.lv

[linkedin.com/in/Kaspars Rācenājs](https://www.linkedin.com/in/KasparsRācenājs)

[facebook.com/kaspars.racenajs](https://www.facebook.com/kaspars.racenajs)

[instagram.com/kasparsracenajs](https://www.instagram.com/kasparsracenajs)

Trauksmes cēlēja un viņa ziņojumā minēto personu identitātes aizsardzība. Nelabvēlīgu sekū veidi. Trauksmes cēlēja un viņa radnieku aizsardzības garantijas.

TC & viņa radniekam ir tiesības uz (10.p.)

identitātes aizsardzību (11.p.)

12.p. – TC ziņojumā minētās personas;

aizsardzību pret trauksmes celšanas dēļ radītām nelabvēlīgām sekām (13.p.);

valsts nodrošinātu juridisko palīdzību (14.p.);

atbrīvošanu no tiesāšanās izdevumu samaksas civilprocesā un valsts nodevas samaksas administratīvajā procesā tiesā (16.p.);

pagaidu aizsardzību civilprocesā un administratīvajā procesā tiesā;

atbrīvošanu no juridiskās atbildības (15.p.);

atbilstīgu atlīdzinājumu par zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu (10.p.1.d.7.p.);

konsultācijām par savu tiesību aizsardzību (8.p.)

TC identitātes aizsardzība

TCL 11.pants

1.daļa

Kad saņemts TC ziņojums, iesniedzēja **personas dati tiek pseidonimizēti.**

2.daļa

TC **personas datiem, ziņojumam un tam pievienotajiem rakstveida vai lietiskajiem pierādījumiem,** kā arī TC ziņojuma izskatīšanas materiāliem ir **ierobežotas pieejamības informācijas statuss.**

TC identitātes aizsardzība

Informācijas atklātības likums 16.p.

Ierobežotas pieejamības informācijas aizsardzība

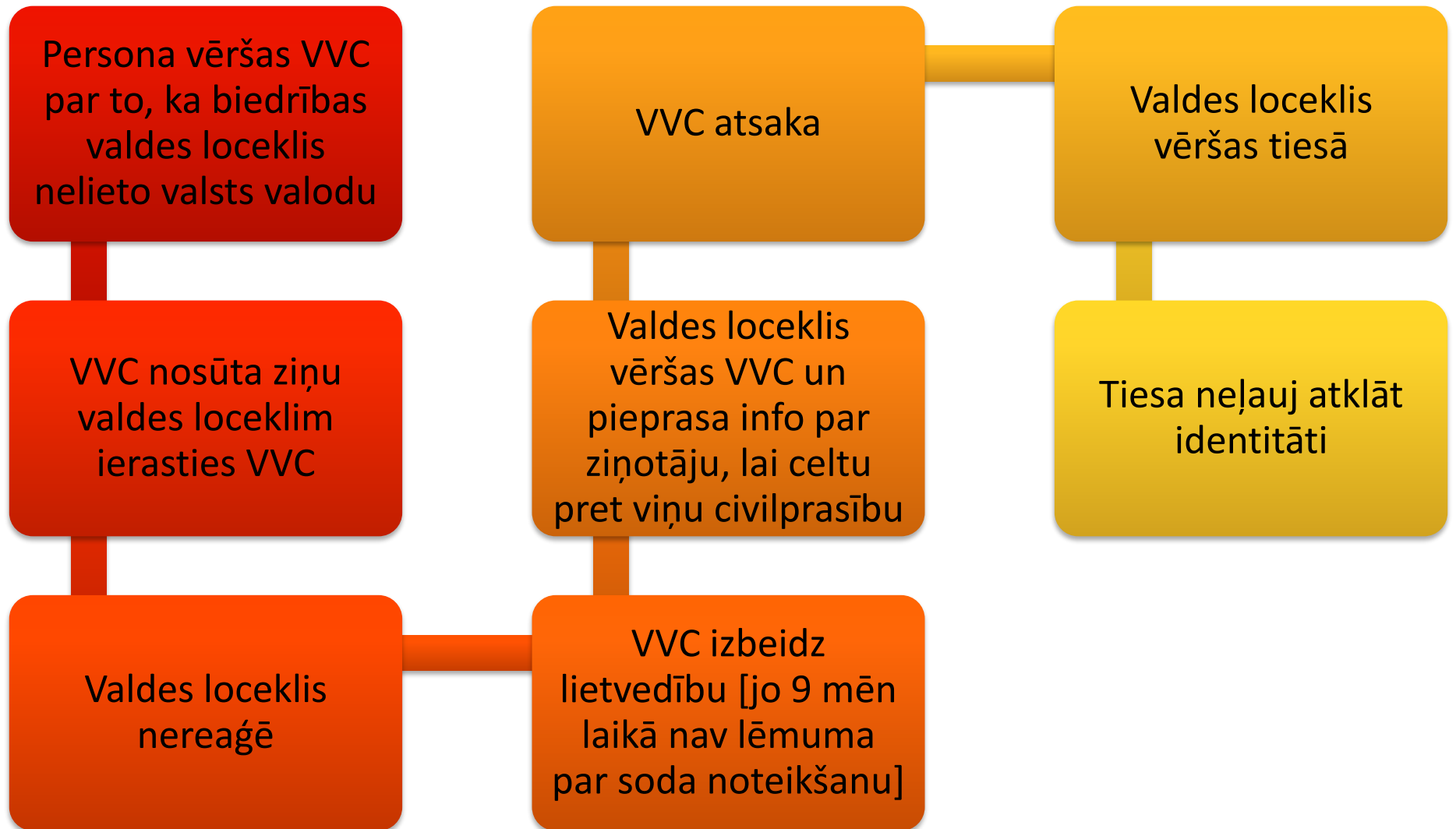
(1) Iestāde nodrošina, lai pienākumu saglabāt ierobežotas pieejamības informāciju zina visas personas, uz kurām šis pienākums attiecas, ja likumā nav noteikts citādi.

No personām, kuras apstrādā ierobežotas pieejamības informāciju, pieprasa rakstveida apliecinājumu, ka tās noteikumus zina un apņemas tos ievērot.

(2) **Ja sakarā ar ierobežotas pieejamības informācijas nelikumīgu izpaušanu tās īpašniekam vai citai personai radīts kaitējums vai būtiski aizskartas to likumiskās intereses, šīs personas ir tiesīgas prasīt kaitējuma atlīdzināšanu vai aizskarto tiesību atjaunošanu.**

(3) **Ja persona neatļauti izpaudusi informāciju, kas atzīta par ierobežotas pieejamības informāciju, tā saucama pie disciplināratbildības vai kriminālatbildības.**

TC identitātes aizsardzība [SKA-232-2019]

TC identitātes aizsardzība

SKA-232-2019

- informāciju, kas atklāj personas, kas ziņojusi par iespējamu tiesībpārkāpumu, identitāti, var izsniegt tikai divos gadījumos:
 - 1) ar iesnieguma iesniedzēja piekrišanu;
 - 2) ja iestādei ir pienākums izpaust informāciju saskaņā ar likumu.
- regulējuma mērķis [..] ir nodrošināt, lai privātpersonas, kuras saskaras ar pārkāpumiem, ziņotu par tiem, nebaidoties no atriebības vai citas nelabvēlīgas ietekmes. Tādējādi personas tiek iedrošinātas ziņot par iespējamiem pārkāpumiem

TC identitātes aizsardzība

SKA-232-2019

- **Ja atzītu, ka atsaukšanās uz vēlmi vērsties tiesā civiltiesiskā kārtībā šādā gadījumā ir pietiekama, lai izsniegtu informāciju, kas atklāj ziņotāja par pārkāpumu identitāti, šādu ziņotāju aizsardzība būtu tikai iluzora un netiktu nodrošināta pēc būtības.**

Tas būtiski kaitētu ne tikai konkrētās fiziskās personas tiesībām uz privāto dzīvi (tiesībām uz datu aizsardzību), bet arī sabiedrības interesei, lai tiktu veicināta ziņošana par tādiem pārkāpumiem, kas apdraud būtiskas sabiedrības intereses.

TC identitātes aizsardzība

TCL 11.pants

3.daļa

Ikvienai personai (institūcijai), kas saņēmusi TC ziņojumu vai veic jebkādas darbības ar to, ir **pienākums nodrošināt trauksmes cēlēja personas datu pienācīgu aizsardzību.**

TC identitātes aizsardzība

 TCL 11.pants

 3.daļa

TC personas datus var nodot tikai personām (institūcijām), kurām tie nepieciešami TC ziņojuma vai uz tā pamata ierosinātas pārkāpuma lietas izskatīšanai vai TC vai viņa radnieku aizsardzībai.

TC ziņojumā minēto personu identitātes aizsardzība

TCL 12.pants

1.daļa [attiecas uz institūciju]

Aizliegts izpaust informāciju, kas atklāj tās fiziskās vai juridiskās **personas identitāti, par kuru ziņojis TC.**

Minēto informāciju var sniegt tikai personai vai institūcijai, kurai tā nepieciešama trauksmes cēlēja ziņojuma vai uz tā pamata ierosinātas pārkāpuma lietas izskatīšanai vai trauksmes cēlēja vai viņa radnieku aizsardzībai.

TC ziņojumā minēto personu identitātes aizsardzība

TCL 12.pants

2.daļa [attiecas uz TC]

Aizliegums [izpaust informāciju, kas atklāj tās fiziskās vai juridiskās personas identitāti, par kuru ziņojis TC] **neattiecas uz gadījumiem, kad TC vai viņa radnieks šo informāciju izpauž savu tiesību vai tiesisko interešu aizsardzības nolūkā.**

Aizsardzība pret nelabvēlīgām sekām

TCL 13.pants

1.daļa

tāpēc, ka TC ir sniedzis trauksmes cēlēja ziņojumu, TC un viņa radniekiem **aizliegts radīt nelabvēlīgas sekas**

Direktīvas 14.pants

Dalībvalstis **veic pasākumus**, kas nepieciešami, lai **aizliegtu jebkādas tiešas vai netiešas represijas pret ziņojošām personām**

TC un viņa radniekiem aizliegts radīt nelabvēlīgas sekas:

disciplināri sodīt

 Darba likuma (DL) 90.p.: piezīme, rājiens

 Valsts civildienesta ierēdņu disciplināratbildības likuma (VCIDL) 11.pants:

1) rājiens;

2) mēnešalgas samazināšana, bet ne vairāk kā par 20 procentiem uz laiku no trim mēnešiem līdz vienam gadam;

3) pazemināšana amatā uz laiku, ne ilgāku par trim gadiem;

4) atbrīvošana no amata;

5) atbrīvošana no amata bez tiesībām vienu gadu pretendēt uz amatu valsts pārvaldē.

 VCIDL 33.p. – “aizrādījums”

TC un viņa radniekiem aizliegts radīt nelabvēlīgas sekas:

Atbrīvot no darba (amata)

- DL 101.pants vai citādi ietekmēt izbeigt darba attiecības (DL 100.p., 114.p.);
- Civildienesta likuma 41.p.
- Dienesta gaitas likuma 47.p. (atvaļināšana no dienesta)

pazemināt amatā, pārcelt citā darbā vai amatā

TC un viņa radniekiem aizliegts radīt nelabvēlīgas sekas:

citādi tieši vai netieši radīt nelabvēlīgas sekas

- darbavietas atrašanās vietas maiņa, algas samazinājums, darba laika izmaiņas;
- apmācību liegšana;
- negatīvs darba novērtējums vai darba atsauksme;
- spaidi, iebiedēšana, aizskaršana vai izstumšana darbavietā;
- diskriminācija, neizdevīgs stāvoklis vai nevienlīdzīga attieksme;
- terminēta līguma nepārveidošana par pastāvīgu līgumu;
- terminēta līguma priekšlaicīga izbeigšana vai neatjaunošana;
- kaitējums, tostarp personas reputācijai, finansiāls zaudējums un ienākumu zudums;
- iekļaušana “melnajā sarakstā”, pamatojoties uz formālu vai neformālu nozares vai sektora līmeņa nolīgumu, kas nozīmē, ka persona turpmāk nevarēs atrast darbu attiecīgajā nozarē vai sektorā

Nelabvēlīgo seku novēršana

TCL 13.pants

2.daļa

Ar traukmes celšanu saistītās nelabvēlīgās sekas atkarībā no to veida novērš atbilstoši tiesību aktiem, kas regulē darba tiesiskās vai citas civiltiesiskās attiecības vai valsts dienesta attiecības.

DL: disciplinārsodu apstrīd 90., 94.panta kārtībā, atlaišanu DL 122.panta kārtībā, atšķirīga attieksme – 7., 9., 29., 60.pants

VCIDL 32.pants: Lēmumu par disciplinārsoda piemērošanu ierēdnis var apstrīdēt augstākā iestādē mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas. Augstākas iestādes lēmumu ierēdnis var pārsūdzēt tiesā APL noteiktajā kārtībā.

Nelabvēlīgo seku novēršana

TCL 13.pants

3.daļa

Pienākums pierādīt, ka nelabvēlīgās sekas trauksmes cēlējam vai viņa radniekiem nav radītas saistībā ar trauksmes cēlēja ziņojuma iesniegšanu vai tajā norādīto informāciju, ir pusei, kas šīs sekas radījusi.

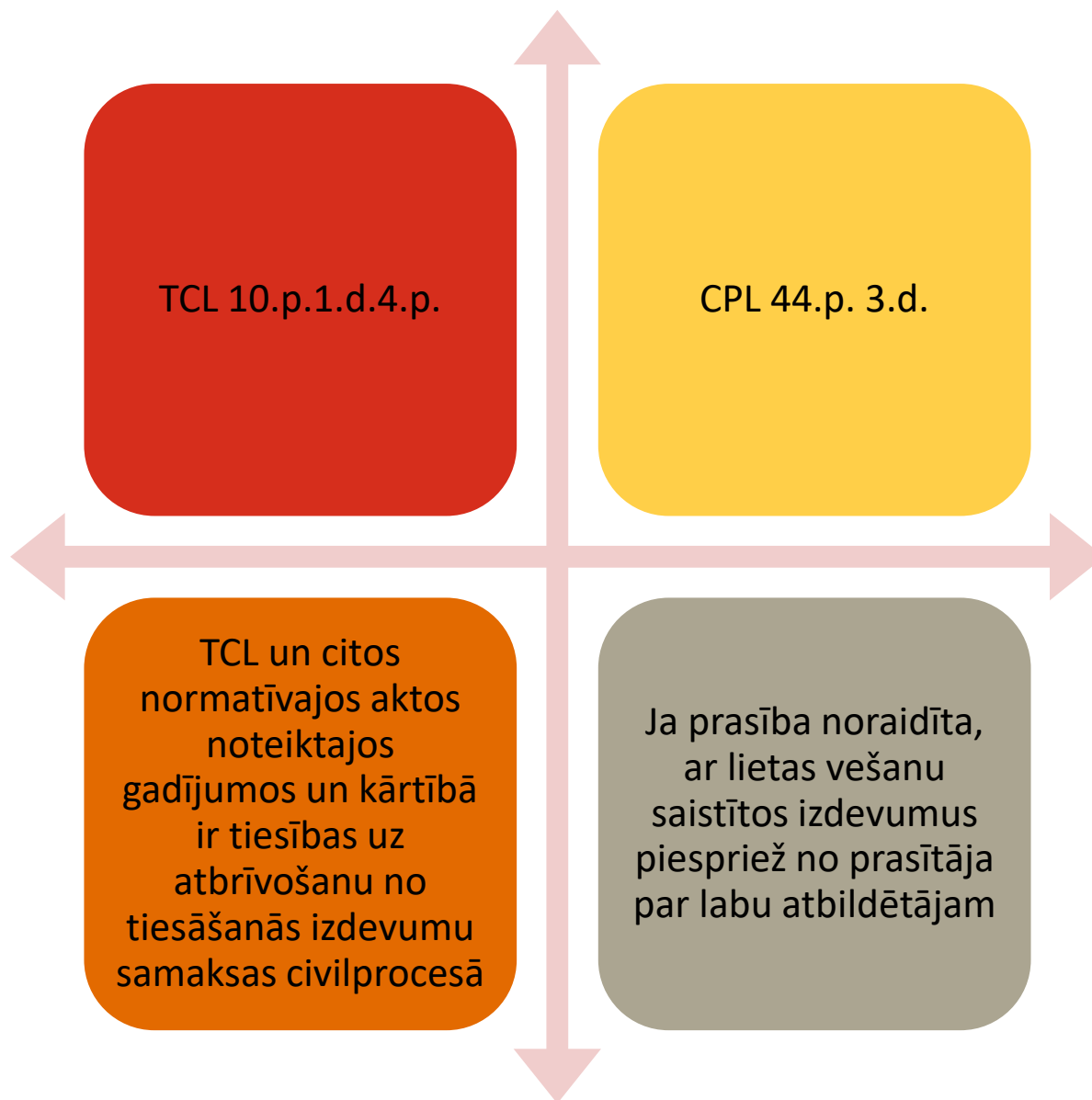
Tāpat kā DL 9., 29., 125.pantā - apgrieztās pierādīšanas princips.

Tiesība uz valsts nodrošinātu juridisko palīdzību

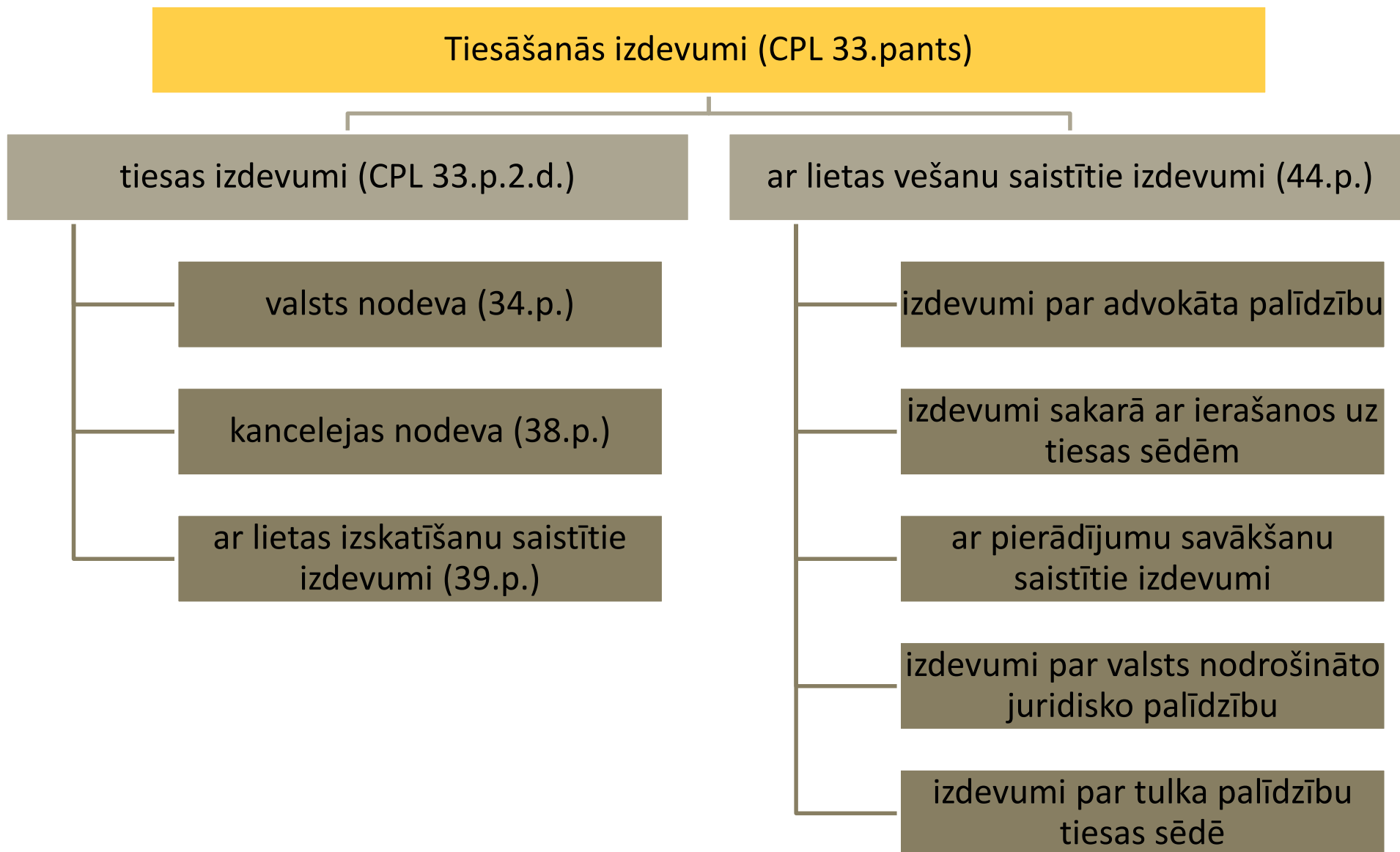
TCL 14.pants

- Valsts nodrošināto juridisko palīdzību trauksmes cēlējam pēc viņa lūguma sniedz saskaņā ar Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā noteikto, pamatojoties uz trauksmes cēlēja iesniegtajiem dokumentiem, kā arī, ja nepieciešams, no trauksmes cēlēju kontaktpunkta saņemto atzinumu un nevērtējot personas īpašuma stāvokli un ienākumu līmeni.

Atbrīvošana no TIESĀŠANĀS izdevumu samaksas civilprocesā [TCL 10.p.1.d.4.p.]

Atbrīvošana no TIESĀŠANĀS izdevumu samaksas civilprocesā [TCL 10.p.1.d.4.p.]

Atbrīvošana no valsts nodevas samaksas administratīvajā procesā tiesā [TCL 16.pants]

- 🧩 **APL 124.p.** Valsts nodeva un drošības nauda
- 🧩 **APL 129.²p. 1.d.**
 - 🧩 Drošības nauda nav jāmaksā personām, kuras saskaņā ar likumu ir atbrīvotas no valsts nodevas.

Pagaidu aizsardzība civilprocesā un administratīvajā procesā tiesā [TCL 10.p. 1.d. 5.p.]

- 🧩 **APL 185.p.** - pārsūdzēta administratīvā akta vai faktiskās rīcības darbības apturēšana vai atjaunošana
- 🧩 **CPL 149.p.** – ja uzteikums, tiesas sēde 15 d laikā
- 🧩 **CPL 205.p.** – sprieduma izpilde nekavējoties

Atbrīvošana no juridiskās atbildības [TCL 15.p.]

Direktīvas priekšlikuma 15.pants:

Ja personas ziņo ārēji kompetentajām iestādēm vai publisko informāciju saskaņā ar šo direktīvu, tad netiek uzskatīts, ka tās ir pārkāpušas kādu informācijas izpaušanas ierobežojumu, ko tām piemēro līgums vai kāds normatīvo vai administratīvo aktu noteikums, un tās nav saucamas pie jebkādas atbildības par šādu izpaušanu.

Komercnoslēpuma aizsardzības likums no 01.04.2019

goda un cieņas aizskaršana (CL 2352.¹p.)

Atbilstīgs atlīdzinājums par zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu [TCL 10.p.1.d.7.p.]

- **DL 29.p.8.d.** - Ja tiek pārkāpts atšķirīgas attieksmes aizliegums un aizliegums radīt nelabvēlīgas sekas, darbiniekam papildus citām šajā likumā noteiktajām tiesībām ir tiesības prasīt zaudējumu atlīdzību un atlīdzību par morālo kaitējumu. Strīda gadījumā atlīdzības par morālo kaitējumu apmēru nosaka tiesa pēc sava ieskata.
- **CL 1635.p.** - Katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot.

Atbilstīgs atlīdzinājums par zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu [TCL 10.p.1.d.7.p.]

Atbilstīgs atlīdzinājums par zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu [TCL 10.p.1.d.7.p.]

Mantiska zaudējuma atlīdzinājuma apmērs [VPINZL 13.p.]

- ja aprēķinātā summa nepārsniedz 145 000 euro, — 100 procentu apmērā no šīs summas;
- 2) ja aprēķinātā summa pārsniedz 145 000 euro, bet nepārsniedz 1 450 000 euro, — 145 000 euro plus 50 līdz 100 procentu apmērā no summas, kas pārsniedz 145 000 euro;
- 3) ja aprēķinātā summa pārsniedz 1 450 000 euro, atbilstīgs atlīdzinājums var būt mazāks par 50 procentiem no šīs summas.

lestāde pēc sava ieskata var cietušajam nodarīto mantisko zaudējumu atlīdzināt tādā veidā, ka nevis izmaksā zaudējuma atlīdzinājumu, bet atjauno faktisko stāvokli, kādā atradās cietušā manta pirms zaudējuma nodarīšanas.

Atbilstīgs atlīdzinājums par zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu [TCL 10.p.1.d.7.p.]

Nemantiska kaitējuma atlīdzinājuma apmērs [VPINZL 14.p.]

atjaunojot stāvokli, kāds pastāvēja pirms kaitējuma nodarīšanas, vai, ja tas nav vai nav pilnībā iespējams, vai nav adekvāti, — atvainojoties vai samaksājot atbilstīgu atlīdzību

Ja iestāde vai tiesa, izvērtējot konkrētā gadījuma apstākļus, konstatē, ka privātpersonas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums nav smags, nemantiskā kaitējuma patstāvīgs vai papildu atlīdzinājums var būt rakstveida vai publiska atvainošanās

**Nemantiskā kaitējuma atlīdzību nosaka līdz 7000 euro apmērā.
Ja nodarīts smags nemantiskais kaitējums, atlīdzību var noteikt līdz 10 000 euro apmērā, bet, ja nodarīts kaitējums dzīvībai vai sevišķi smags kaitējums veselībai, maksimālais atlīdzības apmērs var būt līdz 30 000 euro**

Konsultācijas par savu tiesību aizsardzību

TCL 8., 9., 13.p.

konsultācijas par savu tiesību aizsardzību

 Kontaktpunkts - Valsts kanceleja;

 Biedrības, nodibinājumi, arodbiedrības

 VDI nodrošina konsultācijas par iespējām novērst trauksmes cēlējam vai viņa radniekiem radītās nelabvēlīgās sekas darba tiesisko attiecību vai darba drošības jomā.

menti.com

3 iemesli,
kādēļ celt trauksmi